

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 12. sz. Ide intézendő a lap szelvény részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisor térfogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány uján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Becsület és munka.

Sokszor hangoztatták azt a panaszt, hogy becsülettel nem igen lehet megélni, vagy ha lehet is egyes kivételes esetekben, a tiszta puritán kezű ember a nélkülözhetetlen szükségleteken kívül nem szerezhet a maga és családja sorsának biztosítására semmit. E panasz első pillanatra lehetetlennek látszik, mert fel kell tételeznünk, hogy a becsületes munkának és szorgalomnak megvan a maga megérdemelt gyümölcse, s az, a ki csak valamivel többet dolgozik a szükségesnél, előbb-utóbb az óhajtott gyümölcsökből többletet szerez s lassankint vagyonhoz jut.

De a valóságban nem így van. Szemünkkel láthatjuk, hogy a társadalomnak az az osztálya, mely munkával keresi kenyerét, ha csak véletlenül valamely szerencsés körülmény következtében meg nem gazdagodik, saját fáradsága után nem szerezhet annyit, hogy öreg napjait biztosíthassa. A napszámos nap-nap után kezébe tartja a kasza és kapa nyelét s utóljára is mint napszámos hal meg. Egy eszléd sok száz forint értékű munkát végez, de fizetése nincs arányban a gazdájának okozott haszonnal; a különböző iparos segédek, kik a népek millióit látják el a szükségletekkel, oly csekély bérért szolgálnak, hogy a legnagyobb takarékoság mellett is csak igen csekély részeket vergődhet önállóságra.

Mindezek oly tünetek, melyeket a társadalomnak figyelembe kell vennie, mert új korszaknak állunk küszöbén, melynek vezérlő eszméje, a becsületes munka után való megélhetés, s lassanként a vagyonszerzés. A társadalomnak e törekvésekhez alkalmazkodnia kell, ha nem akarja, hogy az átalakulás a mult hagyományait egyszerűen megsemmisítő erővel történiék meg.

E vezérlő eszme hatása alatt a közelebb lefolyt napokban izgalmas időket éltek át Európa fővárosai. A munkások milliói követelésekkel állottak elő s a józan észnek be kell látnia, hogy követeléseik emberi jogaikban gyökereznek. Kívánságaikat egyelőre impozans tüntetésekből nyilvánították ki, de ki tudná megmondani, hogy e tüntetések a közel jövőben mivé fajulnak?

A mi szelidebb idegzetű vidéki munkásaink ez uttal csak esendes figyelői testvéreik mozgalmának, gondolathoz azonban vejük egyértelműen.

TÁRCSA.

A falu csúfja.

Rajz.

Nagyot ütött öklével az ivó durva tölgyfa asztalára, hogy a boros füvek összecserdültek rajta.

„Hát osztán?! . . . Az áldóját, kinek mi gondja rá?! . . . Az én bajom a, nem a keneték! . . . Ha itt hagyott, itt hagyott . . . ki bánja?! . . . Rossz asszony volt, kutya volt mindég . . . nem kellett a bőrömnök se — esitt! . . .”

Fülre taszította kalappját s könyökére dülve, vadul nézett maga elé.
„Ígaza van édes Fudra komám, — hagyja rá Cserepes Márton dadogó hangon — könyba se volt jó. Ott egye meg a fene, a hol egy asszony van! . . . Ne rángass feleség, ha eregy haza, míg jó dolgoz van! . . . Mit jársz utánam ide . . . nem vagyok én a szoknyád aljához varrva . . . Igyónk koma, a ki áldója van, — borba van az igazság! Mózi te-e! . . . Faháj a kuhutya! . . . Asszony, ne rángass, mert megütök . . . -nak a labábat! . . . Ujujuj!”

Cserepes Mártonné, a kinek mániája volt az urát hazabajgatni a koesmából, nem állhatta szó nélkül a dolgot. Szaraz esipejére csapta a kezét, hozzálátott az ura feje mosásához.

„De azt mondom én neked te részeges vén korhely, hogy ebbe a szempillantásba haza takarodj! . . . Nem ég ki a szemed te—te . . . hétről-hétre a koesmába ülni . . . Haza jöjj, azt mondom, mert ugy itt hagylak, mint azt a jó komádat a felesége, azt megtudt! . . .”

„Meheg ühütötte ehegy szalmahába . . . Csuha! . . .”
— „Mit mond kend?” — mordul fel Helyre József, könyökét beljebb lökve az asztalon, s szurón, gúnyosan szeme közé nézett Fudra Pálnak, — „hogymé kellett az asszony a bőrönc sem? . . . De nem ám! Azért konszorog hát éjszakáról éjszakára a Majoros Ferke ablaka

mert panasza van ok elég itt is. Számtalan esetet tudunk arra, hogy a tisztességes munkának nincs meg a méltányos bére.

Ily körülmények közt egyáltalán nem csudálkozunk azon, hogyha a mi iparos munkásaink a fővárosból érkező fölszólításoknak engedve, csatlakoztak volna a mozgalomhoz, mint a hogy megtették az aradiak, temesváriak, szegediek s általában a nagyobb provinciális székhelyek munkásai mindenütt. De hogy a nagy reményekkel keesegtető felszólításokra hallgatással válaszoltak, élénken bizonyítja, hogy nálunk még mindig biznak a becsületes munka és szorgalom jutalmában, a szebb jövő reménye még élénken él lelkökben.

A társadalom azon osztályára, mely e rendkívüli nyers erő birtokosainak munkát ad, hárulik az a kötelesség, hogy e reményt kialudni ne engedje. Elérhető pedig azt az iparos segédek törekvéseinek fokónként való méltánylása által. Meg kell tanítani az iparos tanulót minden szakmájába vágó munka elvégzésére, de különösen meg kell tanítani arra, hogy ismerje az idő pénzértékét s lassanként szokják ahoz, hogy eddigi 12 órás munkáját nyolcz óra alatt végezhesse el. Mert az olyan munkás, ki dolgozni csak immel-ámmal tud s a mit elvégez, az is rossz, munkabér felemelés helyett elesapást érdemel. — A külföldi munkások a munkatörlés állítását és a munkabér felemelését joggal követelhetik, mert saját értékükkel tisztában vannak.

A munkás mozgalomnak erkölcsi szempontból is nagy fontossága van. Az olyan munkás, a ki tisztességes uton nem tud annyit szerezni, hogy magát és családját fentarthassa, kénytelen letérni az egyenes útról. A férfi a büntető törvénybe ütköző dolgokat eszelepszik, a nő önmagát értékesíti. Sőt az is megtörténik, hogy bizonyos szobaleányi állomásokért hallatlan összeget fizetnek, csak azért, hogy önmagukat még drágábban adhassák el. És a társadalom a munkás egyének e viszás helyzetébe bele nyugszik. Ez is egyike a sok mindenteljes kóros elfajulásoknak, melyek a társadalom terét megfertőzik.

Nem tudjuk, mi rejlik a jövő méhében, de hogy a bajoknak elejét vehessük, becsüljük meg a munkaerőt akkor, ha megérdemli, és méltá-

alatt. — mi?! . . . De' iszen, tudom én, fáj kendnek még a szive gyökere is az után az asszony után . . . Fáj a! . . . Hogy ne fájna?! . . . Fájna az nekem is, ha ott hagyna a feleségem a faképnél, oszt' máshoz adná magát — a falu esúfjára . . . No de nem is nézném én összedugott kézzel ezt a dolgot, mint koma . . . Csak annyit mondok, nem ember kend, ha . . .”

Helyre József a meggörbített ujjával kikanyarította a bagót a szájából, meg se mozdult, ugy csapta a falhoz, ezzel adván tudtára a kedves komájának, hogy ennyire sem becsüli, — ne! . . .

Fudra Pálnak megrándult az egész teste, szikrázó szemekkel ugrott fel ültéből, kirugta maga alól a székét, elébe vágta a teli literest s rekedt hangon ordította:

„Hát mit tenne kend, — halljuk no! . . .”

Cserepes Mártonnak ráfagyott a nóta a kitért szájára, félrántotta a felesége, s kézzel-lábbal taszigálta ki a hátsó ajtó felé.

Helyre József kötekedő kedve megesappant, lekapta lomha széles állát a könyökéről, ingujjával letörölte arczáról a rálocesant bort, szepgő vigyorgással sandított a magából kikelt átellenesére, s félig kötekedő, félig esztító hangon gagyogá.

„Mi—i? . . . Azt kérdezi koma, hogy én mit tennék a maga helyén? . . . Már mint én ha? . . . Hum . . . Jól van no, nem szóltam egy szót se . . . Igyónk no . . . Szerbusz koma! . . .”

„Bizony Pali ösém” — szólal ki bíró uram a belső szobából, a hol az előjáróság borozgatott rendes szokás szerint, — „magam is a mondó vagyok, hogy keményebben foghattat volna annak azt asszonynak a száján a gyeplőt, nem esett volna meg ez a csufság rajtad. Mióta a bíró pálcát a kezembe fogtam, nem esett ilyen csufság a faluban. Hej, nem hiába volt három esztendeig huszár az a Ferke! . . . Ott van-e még nála az az asszony? . . .”

„Ott biz' a bíró uram,” — kapta föl a szót Cserepes Mártonné, míg a férje ura a kemenczének dölve

nyoljuk az elvégzett munkát oly mértékben, hogy a jogos igények kielégítenek. — Nemcsak a munkásnak, hanem a munkaadónak is legyen jelszava: becsület és munka! Iparos.

Szemle.

(Csirkedráma a gazdasszonyi szivekben. — Felhő a földön és az égen. — Királyi táblák és királyi bölesek. — Teremtő, élő és halandó elvek).

„Két szó nyilalt a városon keresztül,
Két röpke szóban mennyi fájdalom! . . .”

Igen, e két szó elröppent, még pedig Szombaton szombaton, s miként romboló, fagyos északi szél süvöltött végig a konyhákban és a gazdasszony keblek mélyén, dermesztő rémitéssel dideregve keresztül vásárló kosarak és kikészített lábasok között, hogy: „ninesen esirke”.

Mert az ugyan lehetséges, hogy a ki korán kel, aranyat lel, de hogy a mult szombaton reggel — még a ki jókor kelt is — csirkét lelhetett volna a nyílvánvaló piacon, az már igazán lehetetlen.

A dolog ugy esett meg, hogy valami jámbor érzelmű malachita, — a ki nem bírta elviselni szívében azt a gondolatot, hogy a szegény ártatlan ifju esirkek emberek gyönyörűségére életükkel szolgáljanak — még a város kapuinál összevásárolt minden csirkét, a mit piacunkra és a városi lakosság fogyasztására faluról behoztak, s mikor gazdasszonyaink a baromfi vásárra kimentek, már akkor erősen süvöltött a fentiszelt északi hang: „ninesen esirke.”

Saját füleimmel láttam azt a végzetes hat pár csirkét, — a rimaszombati baromfi piac összes csirkeállományát, — a mit egy helybeli lagzira — párját 80 krajczárjával — vett meg egy derék polgártársnő, a ki szinte restelve a nagy mérvű költsékezést, mintegy mentegetőzve utalt a lagzira, mondván: „Ich muss etwas dabei haben!”

Hanem azt a tizenöt forintot meg a saját szememmel hallottam csengen, a mire azt a bizonyos malachitát büntette a főkapitány egészen igazságosan. Mert a legelső mégis csak a városi lakosság, s nem ismerünk el olyan kereskedelmi elvet, melynek respektálása mellett egy egész város népessége éhen maradhat.

* * *

horkolt, — „ugy ének azok együtt, mint egy pár galamb, pedig már csütörtökön mult egy hete, ugy-e? . . . Mint ha sohasem lett volna — ihol-e — a Fudra koma felesége. . . . Már az igaz, hogy fura egy eset! . . .”

Irgy káröröm villogott szemében, a mint összedugott kézzel szemlélte a magával küzdő embert.

„Csufság . . . a falu esúfja! . . .” dörmögő harsa bajsza alól a potrohos törvénybíró nagyot hörpintve poharából.

Fudra Pál lassan lehajolt, megtapintotta eszmaszárában rezes nyelvű kését, megbillentette kalappját s kifordult a koesmából, magában mormogván.

„Azt hát . . . a falu esúfja . . . hadd legyenek! . . .”

Helyre József vérszemét kapott s röhögve rikácsolá utána:

„Asszonyért mégy-e koma? Megállj hé! . . . Mózi, aggyon csak neki egy garasé marezepánt . . . hahaha . . . a' kell a kényes menyecske . . . ha . . . ha . . . ha . . .”

Mint ha paprika marta volna meg az orrát, szinte szaladva ment a kertek alatt, se látva, se hallva, csak az egy gondolat zugott a fülében: falu esúfja . . .

A falu végén a Majoros Ferke szélső portájánál megállt, óvatosan szét nézett, nem látja-e valaki. Megigazította eszmaszárában kését, hirtelen átvette magát a kert kerítésén s eltűnt a fák között. A Bodri kutya nagy ugatással szaladt eléje, aztán a mint fölismerete, elkezdte barátságosan a farkát esóválni s pár lépés távolságban figyelő állásba helyezkedett, előre nyújtott nyakkal szagolgtatván a lábászarához.

„Bodri, Bodrikám . . . itthon van-e a gazdád? . . .”

Bénézett a kivilágított ablakon. Nem látott mást a tágas szobában, csak az asszonyt, a ki épen feküdni készült. Nagyot dobbant a szive, a mint észébe villant, hogy Ferkét reggel a malomba látta menni, bizonyosan ott maradt éjszakára örömi. Tehát az asszony egyedül van.

Rátapadtak szeméi az agy szélén ülve, gondtalanul vetkezőző ablakra. A telt idomokon megfeszült a patyolat ingváll, hosszú, lebotlott haja körülfolyta karesu természetét.

Ha már elismertük a rendőrség intézkedéseinek helyességét a csirketragedia lebonyolítása körül, annál inkább ki kell emelnünk egy hibáját, a mit figyelmeztetés nélkül — úgy látszik — nem akar észrevenni.

Ez is a múlt hétről szól, de a múlt hétket arról a papjáról a melyikről a krónikás ilyen ezimén írhatja: „felhők a földön és az égen” . . . Derék utzaseprőink olyan istentelen porfelleget vertek végig a temető-uteza szemetjéből, hogy még az égnek szemei sem álhatták ki, elkezdtek könnyezni, és azóta szakad az eső irgalmatlanul gazlaközönségünk nagy lelki gyönyörűségére.

... Pedig az égnek ezt a munkáját az utzázok az az öntöző volna hívatta legalább seprések alkalmával — végezni, a mit drága sok pénzen azért vetünk meg, hogy a város ház kocsiszínében rozsdásodjék.

* * *

„Királyi tábla!” — Ez ma a bűvös jelszó, a „Páris almája,” melyért nem Aphroditék, hanem Miskolczok, Aradok sőt legújabbán Rimaszombatok versenyeznek. Milyen ezáltal verseny ez! Hát nem tudják-e hogy mai napság csak az lehet Magyarországon miniszter, a ki Nagyváradon született vagy legalább ott járt iskolába, nem tudják-e, hogy kir. táblát csak oly város kaphat, a melynek halhatatlan kortes érdemei vannak a múltban vagy azok szerzésére megbízhatónak ígérkezik a jövőben. Geographai központ hogy legyen a kir. tábla? — Ily balgasággal egy miniszteri fej csak nem fog bibelődni!

Oh 1890-nek óriás magyarjai, milyen nagyok vagytok!

Igazságügyminiszteretek 3 mázsát nyom és tizenegy kir. táblája van.

Nekünk ugyan tökéletesen mindegy, ha mindjárt tizenegy mázsát nyom és csak 3 kir. táblája van is, — egyikből sincsen semmi hasznunk.

* * *

Hanem csak ezt a mi böles képviselőtestületünket csodálom, hogy ki nem mondta a kir. táblára azt a megszokott határozatot, hogy legyen kir. táblánk — elvben.

Mert hiszen van már szegény intézetünk — elvben, — a betevésért is a kikövezetti vásártéren tartjuk — elvben: — legújabbán leányiskolát is alapítunk — elvben: — hát egy elvvel több vagy kevesebb, az már aztán tökéletesen mindegy, elvben nem csak egy kir. táblát, hanem akár a budai királyi várat is ide lehet helyezni.

Csak attól félek, hogy annyi sok elv között majd a tények fognak elsikkadni, s a leányiskola eszméje élni fog örökké, bár falait — sohasem építjük fel. Civis.

Jelentés és program

egy, úri családok fiai számára Sárospatakon megnyitandó nevelő-intézetéről.

Folyó évi szeptember 1-én, az 1890⁹¹. iskolai év kezdetével, Sárospatakon egy kisebb, szűkebb körű, olyan finevelő-intézetet szándékozom nyitni, melynek növendékei a gimnásiumi tanfolyam illető osztályait, mint nyilvános rendes tanulók, a sárospataki ev. ref. főgymnásiumban végeznék.

Sárospatakon a helyes, ezélszerű és szakavatott iskolai képzés tekintetében minden feltétel megvan arra, hogy a gymnásiumi tanfolyamra lépő növendékek azt, az általános és törvényes kívánalmaknak megfelelően elvégezzék. Kipróbált, szakavatott s a képzés vezetésében

piros alsó szoknyái alól ingerlőn villantak ki hófehér bokái.

„Lidi . . . Lidi . . . boessás be . . .” suttogá félig öntudatlanul, kiszáradt torkán elfullva szakadt fel a hang.

A menyecske fölzreztet, ijedten kapta össze keblén a leeszött ingvállat, s szempilláit összehúzva, mereven nézett az ablakban feketelő alakra.

„Te vagy az — Ferke?!”

„En . . . én vagyok . . . boessás be . . .”

A menyecske kiszaladt, gyorsan nyitotta ki a pitvar ajtót, a sötétben nem ismervén fel urát, a ki elfogta magas természetével a gyenge holdfényt.

„Lidi . . . édes Lidim . . . gyere vissza . . . légy az enyém . . .” szenvedélyesen ölelte át a meglepett asszonyt.

A menyecske elsikkantotta magát s egy fürge mozdulattal kiugrott az ölelő karok közül s visszazökkent a szobába. — Mint a vért szagolt vadállat lihegve, ziháló mellel tört be utána a férfi.

„Nem hagyjak . . . az enyém vagy . . . Azt fogtad az oltár előtt, hogy soha el nem hagysz . . . Gyere velem . . . megbocsátok . . . soha egy szóval szemedre nem vetem, hogy ilyen esufot tétél rajtam . . . Gyere . . .”

A menyecske durván visszalökte, s ajkát összeszorítva, eltökélt rideg hangon mondá:

„Soha, soha nem leszek a kigyelmedé . . . Akkor sem szerettem mikor elvett, erővel adtak hozzá . . . Most pedig hagyjon itt, mert fellármázom a szomszédokat! . . .”

„Lidi, — édes Lidim . . . ne bánj így velem . . .”

Örülettel erővel szoritotta magához a szabadulni igyekvő asszonyt. A forró, puha test érintése még inkább felbőszíték megfeszült idegeit, szeméit vér futotta el, nyakán kidagadtak az erek s faldokelva hörgő:

„Szeretlek . . . halálosan szeretlek . . .”

A görcsös szorítás alatt zibbadni érzé tagjait a menyecske. Kínosan vergődött az izmos karok közt, nem tudott szabadulni.

„Ferke . . . segítség . . .”

bő tapasztalatokkal bíró tanárok. Könyvtárak, muzeumok s gazdag taneszköz-gyűjtemények. Igazi, megvesztegethetetlen hazafias szellem. A kis város izolált csendessége, — melyből kizárva lévén a hanyag és sok esetben immorális életre eső alkalmak sokfélesége, — nagy elősegítője a zajtalanságot kedvelő komoly foglalkozásnak. Csak egy nincs itt meg általánosságban és a kívánt minőségben: az iskolán kívüli „otthon”. Az intelligens elem esekély száma miatt, nagyon kis mérvben találhatják fel a növendékek azt az „otthont”, azt a művelt családiást kört, melyben ne csak azt a mindennapi kenyeret találják meg, hanem az iskolai képzést oly üdvösen elősegítő s azzal párhuzamosan működő házi nevelésen kívül még azt a finom, művelt társadalmi simaságot is, melynek birtokában mint nemes lelkületű, figyelmes tapintatú és finom, előzékeny modoru ifjak léphessenek fel az élet nagy színpadján. Es mai napság, midőn a kor haladtával e téren is fokozottabbak az igények, bizonyára az egyik oka, hogy az előkelő protestáns úri családok — ellenkezőleg elődeikkel — távol tartják fiaikat a sárospataki „alma meter“-től. E hiányon, e bajon óhajtanék, — ha bár kezdetben csak szűkebb körben, — nevelő-intézetem által segíteni.

Es óhajom — úgy vélem — teljesülhet. Ugyanis a nevelő-intézet növendékeinek száma esekély lesz; 10—12 növendéknél nem több. Ennyivel szemben pedig egy művelt család köre és igyekezete eleget tehet a fentebb jelzett kívánalmaknak. Nem is lesz ez intézet tulajdonképen valami zárdai szigorúsága, rideg és pedáns szabályokkal spekkelt, szoros értelemben vett nevelő-intézet, mint inkább 10—12 növendéknek egy finom, művelt körben való együtt-élése; de a mely kör főfeladatának fogja tartani azt is hogy a művelt házi élet mellett az iskolai és vallás-erkölcsi kötelességek teljesítése elsőrendű teendő legyen.

Az intézet tervezete: 1. Az intézetbe 9—16 éves, progimnáziumi és I—VI. osztálybeli gimnáziumi növendékek vétetnek fel. Idősebbek és magasabb osztályuak csak azon kivételes esetben, ha az előző kisebb osztályokat mint intézeti növendékek végezték.

2. A felvétel, illetőleg az intézeti tagság, a növendékekre nézve 2—4 évig kötelező. Mert egy intézet szervezésével járó nehézségek folytán rövidebb, sőt esetleg csak egy évi időtartamra ilyesmibe kezdeni nem lehet. Ugyanezért a 2-, illetve 4 évi időtartam, — kivéve a közbejövő, nem remélt fontos eseteket, — a „szülők által kötelező erejű írásbeli szerződéssel biztosítandó.

3. A felvételre jelentkezés — a jelen kezdő évben — az iskolai év kezdete előtt három hóval, tehát legkésőbb június hó elején megteendő.

4. A növendékek száma az első, 1890⁹¹. iskolai évben 10—12 (maximum). 5. A növendékek tulajdonképen a sárospataki főgimnásium tagjai lévén, a nyilvános előadásokra odajárnak. Otthon pedig a tanulmányi felügyelő (praefectus, nevelő) vezetése mellett az iskolai előkészülést végzik.

6. Az intézet az alulírott intézttulajdonos és főgimnáziumi tanár igazgatása és vezetése — s egy, általa a tanári kar ajánlatára fogadott tanulmányi felügyelő felügyelete alatt áll. Ez utóbbi éjjel-nappal folytonosan a növendékek körében van; velők együtt lakik, együtt él és minden tetteiket ellenőrzi. Az illetőre nézve ez állás nem pályája elvégeztetését elősegítő mód, hanem rendszeres hivatal, teljes úri ellátással és 300 forint évi fizetéssel.

7. A növendékek, tökéletesebb kiképzés céljából, a szülők kívánsága szerint, az illető osztály- vagy szaktanároktól privát órát is vehetnek, a mi külön egyezség tárgya.

8. Szintén a szülők óhajának megfelelően, oktatást nyerhetnek a növendékek az e célra megnyert szakferfiaktól a német, francia és angol nyelvekben, zenében, énekekben, rajzban, tornában s vivásban és évenként egyszer hat hétig a táncban.

Házi-rend: A házi rend, — mely a köztanítási, tanulási- és szünnapok teendőit óráról-órára meghatározza, s melynél figyelem van arra fordítva, hogy a szellemi munkásság mellett a test is kellő fűdülésben részesüljön s általában a lélekfrissítő szórakozásra is idő jusson, — az intézet helyiségeiben leendő kifüggesztve.

Felvételi feltételek: 1. Ruházat, felszerelés. Minden növendék magával hoz legalább: 12 nappali inget, 4 hálóinget, 6 lábravalót, 12 pár nyári s téli harisnyát (6-6), 12 zsebkendőt, 6 törülközőt, 6 asztal-

A kétségbeesett sikoltás meghökenté a férfit egy pillanatra. A menyecske felhasználta az alkalmát, teljes erővel arcba sújtotta megtámadóját s az ajtó felé szaladt.

Vadállati üvöltés tört ki a férfi melléből, kezében megvillant a rezes nyelű kés, s rávetette magát az ajtón kimenekülni akaró asszonyra.

Hosszu hajánál fogva visszaránta, megragadta torkát és markolatig döfte mellébe kését. Az asszony elhaló sikoltással zuhant le a földre.

A kibuggyanó vér láttára megtántorodott a férfi, arcát halottápadtság borította el, remegve, mozdulatlanul bámult véres áldozatára.

A mint az első ijedség zibbadásán túl volt, tétova tekintettel nézett szét a szobában, a külső neszre hallgatózott . . .

Az udvaron rémesen vonított a kutya, oda-oda szaladt az ajtóhoz, dühösen ugatott be rajta, s nyüszölve szimatolá a friss vészszagot.

Felemelte a hullát, befektette a megvetett ágyba, letakarta a dunyhával, s az asztalon pislogó méceset ráhajította, mitől az egyszere lángot kapott.

Esze nélkül ugrott ki az ajtón. A küszöbön felbukott, a pitvarba hemperedett. Veszett dühvel ugrott rá a kutya s faldolni kezdé arcát. Kétségbeesett erővel emelkedett térdére, vas marokkal szoritotta össze nyakát s torkába döfte a vértől csepegtető kést.

Még egy örült tekintetet vetett a lángba borult szobába, s azzal szaladt, szaladt ki az udvarra, ki a ker-ten, vissza se nézve, neki a sötét éjszakának.

A reggel első sugára füstölő romokra vetette derengő fényét, az erdő szélén magános vad körtefa ágai közt sötét alakot hímált a szél, a felső gallyon néhány éhes varjú egyhanguan kiabálta rekedt hangján: kár — kár — kár . . .

Albert János.

kendőt (szervéta), 4 ágylepedőt, 4 paplan-lepedőt, 6 fejkendő-cizhát, 2 lábvankos-cizhát, 2 fejkendő, 1 lábvankost, 1 paplant, 1 matrácot, 1 szalmazsákot, 1 ágyszerítőt, 2 téli-, 2 nyári teljes öltözetet, 2 pár téli-, 2 pár nyári-czipőt, 1 pár papucsot, 1 téli-, egy tavaszi felöltőt, 1 evőkészletet (kés, villa, kanál, kávé-kanál, ivó-pohár). Fésűt, tükröt, haj-, fog- és ruhakéft, szappant és mindenemű szükséges taneszközöket. A fehérmű egészen kiirt vezetékével ellátandó.

2. Fizetési feltételek. a) Intézeti fizetés. Minden növendék az intézetbe leendő fölvetelkor fizet beírásért, butor- és felszerelvények használatáért s kopásáért egyszer-mindenkorra 12 forintot. Lakás-, teljes ellátás- s az intézeti igazgató-tulajdonos fáradozásaiért havonként 50 forintot; vagyis 10 hónapos iskolai évre — akár távozik a közbeneső szünidőre, akár nem — 500 frtot. Végre a tanulmányi felügyelő ellátására és fizetésére havonként 10-, évenként 100 frtot. Összesen 612 frtot. Ez azonban, ha a létszám 12-re felemelkedik, 100 forinttal kevesebb lesz.

Ezért kapnak a növendékek az intézetben — a szobák nagyságához és a korkülönbséghez képest — 2—3 nappali tanuló-szobát, külön háló- és étkező-szobákat. Továbbá fűtést, világítást, mosást, tisztogatást, kiszolgálást, gyöngéd gondozást, betegápolást, tanulmányi felügyeletet és kosztot. Ez utóbbi következő:

1) Reggeli kávé, vagy kívánatra meleg, hideg tej káffel. — 2) Délelőtti oszonna: friss házi kenyér. — 3) Ebéd 4—5 tál étel váltakozva. — 4) Délutáni oszonna: kávé káffel vagy gyümölcs, tej, vaj, sajt, szalámi kenyérel, az évszak szerint. — 5) Vacsora 2—3 tál étel, egyik mindig sült. Kétszer hetenként egy pohár bor.

b) Intézetben kívüli fizetés. Nyelvekért, zene-, rajz-, táncért egyezség szerint.

Az intézeti fizetés két egyenlő részben, szeptember és február 1-én, előre teljesítendő. Lehetséges ezt azonban — netalán könnyedség kedvéért — két havonként is eszközölni. Most azonban, az alakulás miatt, a szeptember 1-én fizetendő részletből 100 forint mindjárt a felvételtől lefizetendő.

Végül tisztelettel felkéretnek az intézetemet igénybevenni akaró szülők vagy gyámok, hogy — mivel a szervezkedésre és felszerelésre elegendő idő kell — a felvétel iránti lépéseket legkésőbb folyó évi június hó elejéig megtgyék.

Sárospatak, 1890. április 28.

Tarnóczy Tivadar,

főgymn. tanár, a finevelő-intézet tulajdonos-igazgatója.

A közönség köréből.*)

Szövetkezetesinálók.

A főváros közönsége kiátkozta, kiüldözte őket kebelből. Kiátkozta már rég azt a nép, melynek feje alól az utolsó fejkendő is kirántották, melynek szájából az utolsó falat kenyeret is kiragadták; kiüldözte őket végre valahára a rendőrség, melyet olyan hosszú időn keresztül annyi raffineriával ki tudtak játszani.

Es ez a népség most itt van közöttünk!

Szezenyes üzemelt, a melyek már két ízben juttatták a „Fortuna” sötét celláiba, itt akarja tovább folytatni. Sőt — tudomásunk szerint — már folytatja is! A mit a főváros területén nem merészelne többé megtenni, azt elég vakmerő megtenni nálunk. Mert hiszen a fővárosban már ismeri mindenki, nálunk — hála Istennek — még nem ismeri senki. Amott már ezren meg ezren siratták meg keserves könyekkel ezt az ismeretséget, itt még majd csak ezután fogják megsiratni. . . .

Városunk előljárosától — első sorban pedig rendőrségünk fejétől — függ, hogy ez az ismeretség meg ne történhessék. Még most csak szövik a hálót, még most könnyen darabokra lehet tépni. De jaj ennek a városnak, jaj ennek a vidéknek, ha egyszer ez a háló ki lesz dova! Akkor aztán nehéz lesz széjjeltépni, akkor már mindenik darabka fonálhoz száz meg száz szerencsétlen polgártársunknak a véres verejtekkel megkeresett vagyunkja lesz odatapadva.

Mert azzal a törvényadta szabadsággal, mely hazánkban az ipar és kereskedelem terén fennáll, rutabbul még nem élt vissza soha és senki, mint épen ez az aljas üzemleiről europaszerte hírhelt szövetkezetesináló banda.

Közéjük kell esapni, még mielőtt ők esapnak reánk! Széjjel kell ugrasztani őket, még mielőtt ők ugrasztanak be minket. Martinuzzi.

Helybeli hírek.

Vizsgarend: A helybeli egy. prot. főgimnásiumban a 8-ik osztály vizsgáinak sorrendje a következő: Május 8-án esütörtökön: délután 3-tól vallás, mind a két prot. felekezeti tanulók részéről. — Május 9-én pénteken: délelőtt 10 órától magyar irodalom. — Május 10-én szombaton: délelőtt 10 órától latin nyelv és irodalom. — Május 12-én hétfőn: délelőtt 8 órától mathesis, fizika. — Május 13-án kedden: délelőtt 9 órától bölesészet. — délután 3 órától görög nyelv. — Május 14-én szerdán: délelőtt 9 órától német nyelv és történet. — Rimaszombat 1890. május hó 5-én. Az igazgatóság.

Vizsgálat és kiállítás. A helybeli ipariskolai tanulók vizsgálata munkakiállításal egyetemben f. évi június hó elsején azaz vasárnap d. u. a községi iskola tantermeiben megy végbe.

Halál. Városunk közbeesülésben és szeretetben álló m. k. posta- és telegraf főnökének, Marcell Bélának neje f. hó 3-án d. u. hosszas és nyugodtan türt szenvedések után boldogabb hazába költözött. A jobb létre szenderült nő jó édes anya, hü feleség és ritka jó házi asszony volt. A télen influenzába s aztán tüdőgyulladásba esett, s azóta folyvást keresztényi türelemmel, s páratlan önmegáddással türt szenvedéseit. Temetése hétfőn d. u. 4 órakor ment végbe általános részvét mellett Glauf Pál gyönyörű beszéde egyfelől, másfelől a zokogó árvák és özvegy látása kiesalta a könnyet még a kevésbé érdekelt, edzett férfiak szeméből is. A kiadott gyászjelentés a következő: „Marcell Béla m. kir. posta- és táviratistát és hivatalfőnök mint férj, valamint gyermekei: Mari, Kornél, Béla, Gyula, Miklós, Endre és Józsa; ugyszintén rokonai nevében is mély fájdalommal jelenti a feledhetet-

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

len hű nő, drága jó anyai és rokon Marcell-Béla né szül. Schätzinger Rózának folyó hó 3-án, délutáni 5 órakor, hosszas szenvedés után, élete 42-ik, boldog házassága 21-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogulnak hült tetemei hétfőn, május hó 5-én, d. u. 4 órakor fognak az ág. ev. hitvallás szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra térni. Aldás és béke lengjen drága hamvai felett! Rimaszombat 1890. évi május hó 4-én. A koporsóját díszítette két szép koszoru, az egyiket a bérletet olvashattuk: „A felejtetetlen nőnek és anyának a bánatos férj és gyermekei.” A másik koszoru felirata: „Tisztelete jelölül a posta- és táviró-tiszti kar.” Köztisztelőben álló férj és sok árváját vigasztalja meg az, ki az özvegyek és árvák könnyeit felszárítja s találon a sokon keresztül ment édes apa megnyugvást a sors végzésében s némi enyhülést az ismerősök és tisztelők öszinte részvételében!

Kinevezés. Szakall Gyula végzett jogászt, a helybeli kir. törvényszékhez segélydíjas joggyakornokká nevezte ki a rimaszombati törvényszék elnöke.

Esküvő. Kemény Erzsike kisasszonyt ma délután vezeti oltárhoz Stolz Lajos helybeli iparkodó ifjú kereskedő. Az esküvő az evang. ref. templomban megy végbe. A lakadalmat fényesen igérik 70 vendég hivatalos a mulatságra. Aldást a derék párra!

Főigazgató látogatása. A napokban látogatta meg a helybeli egyesült prot. főgymnasiumot Spitzkó Alajos beszerzetébányi tankerületi helyettes főigazgató, a ki az intézet éles megfigyelő képességével minden tekintetben megvizsgálta s úgy találta, hogy az iskola határozottan a legjobb irányú haladás stadiumában van. Egyszermind megelégedését fejezte ki a tanárok ügybuzgó hivatásteretete felett!

A színeszek megérkeztek s a mai napon megkezdik előadásukat. Halmay Imre szintársulata először is a Csiky Gergely hírneves „Királyfogás” című operettjét hozza színre. Pénteken, azaz holnap „Nórárt” adják elő, mely társadalmi színművet a mai napság sokat emlegetett Ibsen Henrik írta.

Valasz az ágostai püspök választásához ezimű cikkre. E ezim alatt Dr. Czékus, egyetemi tanárság, megboldogult Czékus püspök fia, röpiratot adott ki, melyben a „Pesti Napló” 117. számában r. b. aláírással megjelent közlemény állításait cáfolgatva, védelmébe veszi Kemény Lajos oszgyáni lelkésznek, annak idején lapunkban megjelent költeményét, illetőleg versben elmondott észrevételeit, ugyanezek a „Gömör-Kishont”-ban megjelent „Hangulat” ezimű versben rajzolt püspök-választási mozzanatokra vonatkozólag. A röpirat éle Terray ellen van fordítva, kinél nemcsak Zelenkát, de Fábakyt is méltóbbnak találja a püspöki székre. Saját szavai szerint Terrai munkás, erőles és hazafias. Fábaky munkásabb, erőlesesebb és hazafiasabb, Zelenka legmunkásabb, legerőlesesebb és leghazafiasabb. A röpirat írójának kívánsága beteljesült: Czékus utóda Zelenka lett! Egyébiránt bámmennyire igyekezett a pártiszenvedély látszatát elkerülni, e hibába beleesett. Részünkről egy eszeppel sem eszadkozunk azon, hogy r. b. — a ki a „Pesti Napló” cikkét írta — szívet-lelkekkel az ő választottja mellett van; nemcsak egy intelligens elemektől álló egyház, hanem egy egész eszeresség nyilatkozott Terrai mellett s e vélemény előtt az ellenpártiak is meg kell hajolni.

A megalakult helybeli általános temakéző-társulat első választmányi gyűlését múlt vasárnap délelőtt tartotta meg a tisztviselők és tagok igen nagy érdeklődése mellett. Ha mindég ily általános érdeklődés mutatkozik az egyesület ügyei iránt és beveti magyar szokásként nem lesz a mostani nagy lelkesedés hamar ellobban szalmaláng: akkor szép jövőt jósolhatunk az egyesületnek, melynek elnöke és választmányja oly lelkesen buzgalkodik a nemes célért. Szabó József lelkes megnyitójában üdvözlő a gyűlést s Isten áldását kívánta a munkálkodásra. Majd bejelent, hogy az illetékes hatóságokhoz megerősítést végett fölterjesztették az alapszabály tervezetét. Azután egy pénzbeszédet választott a gyűlés az öt pályázó közül Czene József személyében, a ki már kitüntette magát pontos és hű szolgálatairól. Czene József pénzbeszédő egyelőre csak egy évre van megválasztva. Végül az alapszabályban megállapított módon felolvasták a jelentkező tagok névsorát, melyből részint előrehaladt koruk, részint beteges voltak miatt kénytelen volt a választmány mintegy harmincz jelentkező tagot kitorolni. A tagok száma a meghívás-vetés után is több maradt 5-10-nél. Üdvözljük a derék elnököt s buzgó jegyzőt és a melegen érdeklődő választmányt.

Térzene. Az eddigi szokáshoz képest az idei nyár folyama alatt is lesz a Szécsényi kert roudaujában hetenként egyszer térzene. A költségek fedezésére eddig mintegy negyvenen irtak alá 3—3 forintot. Az aláírtak egyuttal véleményét adtak arra is, hogy a helybeli két jeles népzenekar közül melyiket hallgatják szívesebben. A többség Palócz Kálmán mellett nyilatkozott, természetesen oly feltétel mellett, hogy zenekarát egészítse ki legalább oly nagyra, mint tavaly volt, mert a mostani hiányos zenekar az igényeket nem elégíti ki, s e mellett annyit kell tanulnia, hogy Ernest mellőzött zenekara precizitás és művészi hangszereles által felül ne mulja.

Botrányosnak tünhetik fel minden józanon gondolkozó ember előtt az, hogy egy szerencsétlen oláh dudás, ki egyszerre többféle hangszerelel fűlsértő muzsikát produkált, épen a tanítás órája alatt az iskolával ellátott utcákon zavarja ostoba zenélésével a tanítást. Nagyon kívánatos volna, hogy az efféle botrányoztató esetek alkalmával a rendőrségnek alantos közegei bizonyos figyelmet tanúsítsanak az intézetek iránt.

Vármegyei ujdonságok.

Gazdasági tudósító. Fáy István szemszurópusztai lakost vármegyének rimaszécsi járásában az állandó gazdasági tudósítói tiszttel ruházta föl a m. k. földművelésügyi miniszterium.

Katonai pót-lövésár leszen f. hó 12-dikén Tornallyán és 13-dikén városunkban, a mikor a délelőtti órákban a honvédség részére pótlókat fognak vásárolni. A föltételek a szokottak.

Iker testvér iker temetése. Nem mindennapi temetés történt Lekenye faluban. Egy róm. kath. és ág. ev. házaspárnak iker gyermeke született, az egyik fiu, a másik leány gyermek volt. Mindeniket az érdekelt pap keresztelte s jegyezte anyakönyvbe. A keresztelés után

kevés idő múlva mind a két csesemő meghalt. A szülők, kik leányegyházban laknak s így a szomszéd községekből kellett a lelkészeket ki és bevitetniök, költségkímélés végett csak egy pappal akarták a temetést végeztetni, de a két felekezeti lelkész közül egyik sem engedte el funkcióját. Így mind a ketten megjelentek az egyszerre történő szertartáson. A két pap egyházi öltözetben csak közvetlen a szertartás előtt találkozott egymással és szóba jött, ki fungáljon előbb? Végre abban állapodtak meg, hogy az végezzen előbb, a ki előbb halt meg. Így a kath. fél lett az elsőség. Két kis koporsó volt a ravatalon s a lelkészek úgy foglaltak helyet, hogy a hozzájuk tartozó kis halott előttök legyen. A róm. kath. pap elmondva az ő latin imádságát, beszentelte a maga halottját s minden tiltakozás ellenére is permetezett a prot. halottra is. A beszentelés után a kath. kántor búcsúzó éneke következett. Ez után Törköly János Gömörpanyiti ág. ev. lelkész mondott szép rövid alkalmi beszédet, melyben találon érintette ezt a nagyon gyéren előforduló esetet. A szertartás alatt támadt menydörgés és zápos a szertartást siettetni kényszerítette. A menet alatt a két felekezet kántora felváltva énekelte gyászdalokat. Szóval a két felekezet fungensei szép egyetértéssel osztották be magok közt a kettős temetést teendőit.

Uj megálló helyek ügye. Oláhpatak és Göcs sajtóvölgyi falvak folyamodtak a m. k. kereskedelmi miniszterhez, hogy a Bánréve és Dobsina közt közlekedő vonatok részére engedélyezzen a 36. számú örlháznál egy megálló helyet. A miniszter leküldte a kérvényt véleményadás végett vármegyének közigazgatási bizottságához, mely a megálló hely szükségességét a helyi személyforgalom és egyéb körülmények figyelembe vételével biztosan fogja megállapítani.

Holt test találása. Zubogy és Rudobánya falvak közelében az erdőn nem régen holt testet találtak. A vizsgálat azt bizonyítja, hogy a halott Krokanez György Szalomára való lakos, természetes halállal halt meg.

Véletlen emberölés. Felső-Pokorágyon Uhrin János lakója alkalmával Laesni János rimaszombati lakos egy régen töltött pisztolyt próbált elsűtni, de eredmény nélkül. S már azt is hitte, hogy nem is fog elsűlni. Azonban esalódott, mert a negyedik esattantásra eldőrlött a lövés, a mely Házás Samu felsőpokorágyi lakos hasába hatolt s a hátán repült ki. A sebesült pár nap alatt meghalt. A vigyázatlan ember maga jelentkezett a rimaszombati törvényszéknel.

Arviz. F. hó 5-én a btkai határban jéggel vegyes olyan eső esett, hogy felhőszakadásnak is beillett, s jó lehet a faluban alig esett néhány szem eső, mégis a határtól lerohanó vizár elborította a községen keresztül futó uttestet. Apr. 29-én pedig Uzapanyt között volt olyan víz, hogy a faluból ki és oda be a közlekedés csaknem lehetetlen volt. S ebből az alkalmából kifolyólag, időszerűnek látjuk felhívni az intőző körök figyelmét arra, hogy legalább a hatósági felügyelet alatt álló uttestek melletti árkoknak mélyítéséről, kitisztításáról minden tavasszal vagy őszszel szigoruan intézkedjék. A víznek természetes lefolyása igen sokszor mesterségesen megakadályozatik a kőnép által, az által, hogy az árkok elrekesztetnek, betömnetnek abból a célból, hogy a kasáknak, ludaknak legyen hol fürdőzniök, meg hogy a kasnak, kosárnak való vesző az ilyen helyen jól megázzék. Hogy az ékként felfogott, megbűzhödt álló víz az egyes községek lakosainak egészségére milyen hatással van, azt talán felesleges is bővebben említeni. Elvárjuk, hogy felszólalásunknak minél előbb meg lesz óhajtott sikere.

Vizbe fullt. E hó 1-én Arkel József berekei juhászbojtár Andris nevű fiaeskája elment gyermektársaival a Sajó partjára játszani. Játzás közben azonban kimelegedett és a vízbe ment, hol hűlézkölni és torogni kezdvén, hirtelen elszűlt és a vízbe esett, mire a sok esőzész által megáradt Sajó piszkos árja magával ragadta a szerencsétlen gyermeket. Midőn a megrémült társak segélyt hívtak, a víz a gyermeket messzire sodorta és már csak holt testét tudták kihalászni. — A gyermeket Dr. Török János főorvos felboncolta. — Mily könnyen lehetne hasonló szerencsétlenségeknek, melyek falun oly gyakoriak, a tervben levő kisdudorok minél előbbi létesítésével elejét venni. — Ajánljuk ezen esetet az illető körök figyelmébe.

Jósvai hírek Levelezőnk írja: Ma, folyó hó 4-én, a helybeli honvéd tisztikar a „Manlicher”-féle fegyverből, mely a XIX. század nagyszerű találmányai között méltán helyet foglal — s e századot jellemző — próbálövéskeket rendezett. De ezt megelőzőleg elterjedt ennek a híre az intelligencia körében, s az annyit emlegetni hallott s minden szaktekintélytől dicséretre méltott fegyver, felköltötte a vágyat láthatni azt a gyilkoló szerszámot, melybe egyszerre öt töltényt tesznek s egy perez alatt — ezézés nélkül — 25 lövést eszközölnek; nemcsak láthatni, de közben megforgathatni s vele irányozni s legkisebb részreit alapos magyarázat — szemlélet — utján megismerni. Nem esoda tehát, ha a kaszinó tagjai s különösen a fegyverkedvelők oly szép számban jelentek meg, hogy e sorok írójára oly hatást gyakorolt e látvány, mintha a „tisztí és polgári lovoldé” megnyitása lett volna, a mi f. hó végén, pünkösöd másodnapján lesz — mint szokás — tánczezel. Nem volt tehát a mai lövészet nyilvános jellegű, csak a tisztikar próbálövésze az eddig érkezett 10 db Manlicherből. Ma először dördültek el itt e fegyverek, melyek könnyen kezelhetőségük, szerkezetük, preciz lövésük által az érdeklődőket ámulatba ejtették; s az által, hogy alig 6 mm. átmérőjű tölténye — kivéve ha szíven talál — halált nem okoz, nem öldöklő eszközök — rokonszenvesen fogadtattak, s hogy oly erős röpitő erővel bír, hogy több ezer lépésre a kilőtt golyó irányja nem változik, majdnem hihetetlennek tünnt. Szóval mindenkit megleptek előnyei. E hét folyamán 240 ilyenmü fegyver fog érkezni a legénység számára.

Kivándorlók letartóztatása Meczner Károly roznyói iparos tulajdán minden vagyonán, három testvérel utnak eréd Ameriká felé. Azonban a határon a esendőrök letartóztatták őket és a turóczenzmártoni szolgabírói hivatalnak adták át. Ez pedig haza küldötte a szokevényeket. Hasonlóképen járt egy felsőajói lakos Lipták József is.

Öt lábú csikó Basilides Gusztáv ügyvéd ur kaneczája 5 — mond öt — lábú esiköt ellett. Az ötödik láb az első jobb lábán a belső oldalon van s a földet nem éri, s állítólag a föideg az izommal összenöve van, a miért a levágatását nem lehetett eszközölni, mert ugy teljesen hasznavehetetlenné válnék, így pedig jó igaz is lehet belőle.

Vegyes hírek.

Vettük a következő gyászjelentést: Dely Elemér, özvegy Kun Jánosné szül. Lengyel Ludovica, Lengyel Samu, József, László, Agoston és Lajos, Dely Imre, Aldor Imréné szül. Deli Mária, Deli Béla, Zoltán, Károly és Alieze, illetve az utóbbiak édes anyja Svartz Mártonné szül. Skopez Mária, mely fájdalommal jelentik testvére, unokaöcsésük, illetve unokatestvérük Dely Józsefnek folyó 1890. évi május hó 4-ik napján reggel 8 órakor, élete 27-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos kimúltát. Az élettől ily korán megvált ifjunak hült tetemei a folyó 1890. évi május 5-ik napján délután 5 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a Szécsényi-utcai Lengyel-házból az avasi sírkertben lévő családi sírholiba a végnnyugalomnak átadni.

Kerelem. Azon bizalomteljes kéréssel fordulok igen tisztelt gyűjtőimhez és ivartóimhoz, hogy — miután a határidő (ápril 30.) lejárt — a nyomtatandó példányok száma iránti kellő tájékozás végett a náluk levő, s költeményeimre vonatkozó iveket hozzám mielőbb elküldeni sziveskedjenek. Karczag 1890. május 1 Teljes tisztelettel S. Szabó József.

Eredeti legjobb minőségű angol kelmék dús választékban érkeztek Steinfeld és Fischer ferfiszabó üzletében Miskolczon Nevezett ezég főtörékvésének tartja a ruhák elkészítésére és elegans kiállítására a legnagyobb figyelmet fordítani. Tavasz és nyári szövet-ujdonságokból minták — jutányos árak jelzésével — készséggel küldetnek. — Mérték szerinti rendelések elfogadtatnak Rimaszombatban a „Három Rózsa” vendéglőben és Putnokon a „Vám” vendéglőben az országos vásárok alkalmával.

Távirat az ág. ev. püspökválasztásról május 7-én.

Püspökké a tiszai ág. ev. egyházkerületben ma Zelenka Pál választatott meg 23 szótöbbséggel. Mint távirati uton értesülünk ugyanis, a felbontott 157 szavazat közül Zelenka 90, Terray 41 és Fábaky 26 szavazatot kapott. Minthogy ez értesülést már épen lapunk zártakor vesszük, a választás többi nevezetesebb mozzanatait jövő számunkban fogjuk lapunk t. olvasóival közölni.

CSARNOK.

Hagyd otthon a feleségedet.

— Jó tanács a férjeknek. —

Mióta a feleségemet magammal vittem Bécsbe, azóta sokkal kedvesebb és szeretetreméltóbb hozzám mint azelőtt volt. Néha napján a konyhába is kinéz és azóta a leves nincs elsözva és a pecsenye sincs elégetve. Ha kissé későbbben jövk haza a szokottnál, nem fogad mérgesen, szóval: ugy élünk, mint a gerlek és csak azóta tudom: mi a házi boldogság.

Hogy miként történt ez, azt akarom elbeszélni és minden férj vonja le magának belőle azt a tanúságot, a mi helyzetéhez legjobban illik.

Mindenki tudja, hogy sohasem voltam valami túlságosan gyengéd férj. Mindig szerettem a feleségemet, de nem volt fogékonyaságom oly kicsinyesnek látszó előzenyességek iránt, melyek a családi együttlélet kellemesebbé teszik. Név- és születésnap, házassági évforduló és hasonló alkalmak nálam figyelembe nem részesültek és feleségemnek ezekre vonatkozó ezézésai rendszerint kárba veszttek. Valószínű, hogy feleségem hideg közönyösségek tartotta ezt, mert ő is mind közönyösebbé vált irántam és habár kötelességeinek teljes mértékben megfelelt, mégis meglátszott rajta a kedvetlenség. Kedélyes együttlétről szó sem volt és ha egyszer egy játszma tarokknál tovább elmaradtam, másnap már nem lehetett szavát venni.

A nyáron dolgom volt Bécsben és ekkor véletlenül eszembe jutott, hogy egy izben megígértem feleségemnek hogy magammal viszem Bécsbe. Midőn ebbeli szándékomat vele tudattam, egész hidegen fogadta azt. Nyolcz nap óta voltunk már Bécsbe. Végig jártuk valamennyi színházat, muzeumot és látmivalót 8-ik napon sétat tettünk a szép eszár-városban, mely alklkossal a Kärntnerstrasse-ba értünk. Ez ut vége felé kénytelenek voltunk a 39-ik számú 5 emeletes diszépület előtt megállni. Egy kirakat óriási tüköruveg ablakai előtt álltunk, melyen belül gyönyörű látvány tárult elénk. Önkénytelenül tekintettünk fel, megtudandó, hogy e műipar kincses házána ki a tulajdonosa.

„Pachofer” volt a ezégen olvasható. „Hisz ez Pachofer hazánkfia” — szólalt meg feleségem, — „kinek esudálatra-méltó üzleti telepéről a lapokban oly szép ezikk jelent meg.” A feleségem el kezdett olvadozni. Egyszeriben beszédes lett. Nem akart elmozdulni a kirakattól és alig győztem szemecimmel ujaít kísérni, midőn az üvegtáblán keresztül azt a sok gyönyörű dolgot mutogatta. Miután észrevettem, hogy a feleségemnek e tárgyak annyira tetszenek, nem akartam elrontani jó kedvét, és elhatároztam, hogy bevezetem az üzletbe. „Vásárolsz neki valami csekélységet — gondolám magamban — legalább meg nézheti a helyiségeket.

Beléptünk. A legelőkelőbb modorban fogadtak bennünket. Gyönyörű látvány tárult szemünk elé. Az óriási helyiségek oly fényes és mégis praktikus luxussal vannak berendezve, a mi egyedüli a maga nemében. A csinos és karesu álványok, melyek a művészi és stilszerűen festett és díszített falak mentén állanak vagy helyiségek közepén vannak felállítva, vasból vannak készítve, bronzdíszítéssel és nagy tükörtáblákkal ellátva. Itt csaknem minden üveg alatt van. A nagy mennyiségű és óriási nagyságu tükörtáblák, melyek e helyiségben láthatók, körülbelül 16,000 frtnyi értéket képviselnek, míg a berendezés legalább 70,000 frtba került.

E kincsesház egyik osztálya legvezőket, esernyőket stb. tartalmaz óriási választékban; a második osztályban: bőr- és fadiszmüárúk; a harmadikban: bronzárúk; a negyedikben: arany-, ezüst- és koráiczikkék esudálatos hűségű gyémánt-utánzatok és kedves eszebeesések; az ötödikben: a legfinomabb fényüzési porzellántárgyak; a hatodikban: gyönyörű és művészi kivitelű bronz-szob-

rok, szobrocák, szoborportok és a vasműipar díszlegnek. Itt is fantasztikusan díszített gyönyörű japán és keleti fülkét találunk. A souterrain egész sorát a fényesen és stílszerűen berendezett erdekes japán és keleti fülkék foglalják el. Jobbra találjuk az utazó czikkoszta-lyát gazdag választékkal. Itt látjuk az oly gyorsan híressé vált, szabadalmazott, törhetetlen műfából készült utazó ládákat, melyek bámulatos esekély súlylával bírnak. Feleségem egészen megváltozott. Szemei fénytelenek az örömtől és a kíváncsiságtól és arca egészen kipirult. Leirhatatlan érdeklődéssel mutattatta magának mind a csodadolgokat, mialatt engem mindenüvé magával vont.

„Nézd csak aranyos szivecském (ezt a szeretetteljes kifejezést még sohasem hallottam tőle), mily gyönyörű ez a napernyő! Mi az ára kérem?”

„6 forint nagysád.”

„Vakóban nagyon olcsó! Hallod Emil: 6 forint igazán nem drága — és az „aranyos szivecske” megvette a napernyőt.”

„Oh mily kedves ez a legyező! — és ezek a csudálatos gyémánt utazatok! Meg sem lehet különböztetni a valóditól! Nézd csak aranyos férjcském: ezek a keleti dísztermékek kitűnően illenek szalonunkban és ez a bronzalak sem valami közönséges. Mit szólsz hozzá kedves férjem? És a „kedves férj” mindent szépen összehordott. Aztán következtek a nők boudoirjába való esesebecskék és minden oly kedves, oly csinos és olcsó volt, hogy valóban kár lett volna ott hagyni.

Midőn egy óra múlva távoztunk, szemrehányást tettem magamnak engedékenységemért. De ki képes a Pachofér-féle helyiségből távozni, anélkül, hogy valamit vásárolt volna? Hisz nekem talán még jobban tetszett minden, mit a feleségemnek. És aztán senki sem erőltetett bennünket, hogy vásároljunk! Sőt a szolgálát oly diszert és finom volt, mint azt ritka helyen találjuk.

A szállodában visszaérve, a feleségem elragadtatásában a nyakamba borult és össze-vissza csókolt. Ez idő óta a legszeretettebb és legirigylésre méltóbb férj vagyok a föld kerekén.

De azért többé még sem viszem magammal a feleségemet Bécsbe. Emil.

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

6622. sz. — A m. kir. honvédelmi minisztérium f. évi 10954. számú rendelete által törvényhatóságunk a m. kir. honvédségi Ludovika akadémiába, a gróf Buttler János által létesített alapítványi helyek egyikére — törvényileg biztosított bemutatási jogának gyakorlására felhívva léven: e végből rendkívüli közgyűlés megtartásának szükségére állott elő, melynek határidejéül főispán ur ő méltóságával egyetértőleg, a f. évi május hó 14-ik napjának d. e. 9 órája Rimaszombatba a vármegye székházához tűzött ki.

Midőn erről a vármegye t. közönsége szokásos uton értesítették, a vármegyei bizottság t. tagjai hivatalból tisztelettel felkértek, hogy a kitűzött határidőben a gyűlésen megjelenni és a tanácskozásban részt venni sziveskedjenek. Egyidejűleg köz tudomásra hozzuk, hogy ezen alkalommal a tárgyszorozatban felveendő sürgős elintéztést igénylő közigazgatási ügyek is tárgyalás alá fognak vétetni s érdemlegesen elintéztetni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. évi május hó 3-án.

Bornemisza, alispán.

Felelős szerkesztő: Dr. Veres Samu.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Nyílt tér.)*

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a zenekedvelő n. é. közönséget, hogy jól szervezett zenekarommal hetenként kétszer, u. m. szerdán és szombaton este a piaczen térzenét fogok tartani, még pedig fölülvalva, azaz a piacnak mind a négy oldalán, hogy azt minden polgár élvezhesse. E térzenére az aláíró ívet magam togom kibocsátani. Programomban a legújabb és legkedvesebb zenedarabokat vettem föl és hetenként újakkal fogok kedveskedni. Játsszani fogja zenekarom a következő darabokat: Legújabb indulók, továbbá a régi jobbakból Bihari, Lavotta, Csernák, Boka Károly híres zenészek szerzeményei, s a legújabb népdalok, nagy operák u. m. Tell Vilmos, Troubadour, Semiramis, La Traviata, Portici néma, Tannhäuser, Ernani, Lohengrin negyes. Legújabb keringők, énekek.

A n. é. közönség becses pártfogását igyekezni fogok kiérdemelni, mert csak így lehet állandó jó zenekara városunknak, melynek én is idevaló lakosa és háztulajdonosa vagyok, s mint ilyen, nem hajtok másfelé költözni, habár haragosaim és irigyeim nagyon is óhajtanak. Hogy pedig jobban tudok muzsikálni annál, ki nem ide való, arról nem tehetek. Teljes erőmmel törekszem arra, hogy nemcsak játékkal, hanem tisztességes és szerény maganviselésével is méltó legyek a „jó magyar cigánymuzsikás” elnevezésre, és arra, hogy józan életű és előékeny népzénekművészenként a tisztelt zenepártoló közönség. Magamat zenekarommal együtt becses figyelmükbe tisztelettel ajánlom.

Dankó Ernő, az első zenekar vezetője.

Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság.

Teljesen befizetett 1 millió forint alaptőkével, elvállal:

jégbiztosításokat a legolcsóbb és legelőzékenyebb módon.

Hat évi biztosításnál 1 évben ingyen biztosít. Nem csinál semmiféle nehezítő feltételeket, mint az a vegyes biztosító társulatok, melyek egyúttal a tüzbiztosítás megkötését is követelik.

Az előforduló károkat gyorsan és előzékenyen, becsülteti meg saját közegeli által. Felvilágosításokkal készségesen szolgálnak:

az igazgatóság Budapesten, Gizella-tér 7., az Assicurazioni Generali házában, valamint a vidéken: összes fő- és alügynökségei, melyek az Assicurazioni Generali ügynökségénél vannak.

*) Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a Szerk.

Gömör-Kishont törvényesen egyesült vármegye alispánjától.

Hirdetmény.

4683. sz. — Gróf Andrássy Géza, mint a szalócei vasgyár tulajdonosa, által a m. kir. államvasutak bányaré- dobsinai vonalán Vigtelke község mellett levő 18-ik számú órháznál létesített vasuti kitérőtől — vigtelki vasolvasztóig vezetendő sodrony kőtélpálya kiépítésének engedélyezése iránt beadott kérvény folytán a bánya-törvény 131. §. és a m. kir. földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak 1882-ik évi június hó 24-én 24769. szám alatt kiadott rendelete alapján, a helyszíni szemle megtartása, a kérelmezett építési engedély megadása, esetleg a pálya létesítéséhez szükséges terület kisajátítása iránti tárgyalás határidejéül f. évi május hó 19. napjának d. e. 9 órája — a helyszínére Vigtelke községbe a község házához kitűzetik.

A bemutatott építési tervezet és pályaleírás eredeti példányának — rozsnyói járásbeli főszolgabíró utjáni megküldése mellett Vigtelke község előjárójának meghagyatik, hogy a megküldött tervezetet a község házában 15 napon keresztül közszemlére tegye ki s a kitérőről, valamint a kitűzött tárgyalási határnapról — az érdekelt birtokosok névszerint: **Máté Mihály, Csefo Mihály, Csefo Judit, Bene István, Pásztor Mihály, Parti István, Ambrus József, Kovács Erzsébet** vigtelki lakosokat azon kijelentéssel értesítse, hogy a beadott kérelem felett a kitűzött határnapon meg nem jelenésök esetén is érdemleges határozat fog hozatni, egyszersmind ezen határidőre a fentebbi következmények terhe mellett — **érdekelt pelsücsi közbirtokosság** — képviselője által szabályszerűen meghívatik.

Meghagyatik továbbá Vigtelke község bírójának, hogy a tárgyalási határnapon személyesen megjelenni s a közszemlére leendő tétele végett megküldött tervezeti iratokat az eljáró bizottságnak rendelkezésére általadni kötelességének ismerje.

Az eljáró bizottság tagjaiul: **Bornemisza László** alispán elnöke alatt. — **Jurasko Jakab** kir. államépítészeti hivatalfőnök és **Kubinyi Géza** rozsnyói járásbeli főszolgabíró kiküldetnek s a kitűzött határnapon leendő megjelenésre felhivatnak.

Kelt Rimaszombatban, 1890. apr. hó 18-án.

3—3

BORNEMISZA, alispán.

Eladó hintó.

Egy Budapesten készült, egészen jó karban lévő fedeles kocsis Rimaszombatban **Kovács József** kocsigyártónál jutányos áron eladó.

Divattudósítás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy divatru üzletemet a tavaszi és nyári időszakra már teljesen berendeztem. Bevásárlásaimat első endű czégeknek eszközölvén, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legújabb divat szerint készült **tüll-, szalma- és csipke-kalapokat, gyermek és felnőttek számára díszítve vagy díszítetlenül, főkötőket, modelleket,** nagy választékban s jutalmas áron becsajthatok tisztelt vevőim rendelkezésére.

Megrendeléseket pontosan és gyorsan teljesítek.

Rimaszombat 1890. május hó.

1—3

SCHVARCZ KAROLA.

Hirdetmény.

127. sz. — Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy **Szabó Károly** javára **Hatvani Károly** ellen 140 ft — kr. tőke és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 492 ft 50 kr-ra becsült színházi felszerelésekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladattak.

Mely árverésnek a 2264. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis a rimaszombati vasuti állomásnál leendő eszközökre 1890. évi május hó 17-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsarom alul is eladatni fognak. Ismeretlen tartózkodásu alperes Hatvani Károly részére ügygondnokul Csillag Mór neveztetik ki.

Az elárverezendő ingóságok vételére az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Rimaszombatban, 1890. évi május hó 4-én.

Draskovich, kir. bir. végrehajtó.

Fürdő-megnyitás.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy a **várgedei gyógyító fürdő nyári időszaka** május hó 4-én nyílt meg.

E fürdő ajánlható különösen női betegségek s általában hűlés- okozta bajok orvoslására, sőt a kies vidékre, várhegyre való kirándulásra is. Teljes örömmel törekedtem arra, hogy t. e. vendégeim lehető kényelmet, olcsó étkezést és szórakozást találjanak a fürdő helyiségeiben. — A konyhában jó és izletes ételek készítésére keresztyén szakácsnét tartok.

A vonat naponta háromszor közlekedik Rimaszombattal. Onnan s oda vissza reggel, délben s este felé érkezik s távozik.

A fürdőt, konyhát s magamat a n. é. fürdőző és kiránduló vendégek figyelmébe tisztelettel ajánlom.

Várgede, 1890. évi május hó 1-én.

2—3.

KLEIN SÁMUEL,

fürdő-bérlő.

Hirdetmény.

255. sz. — A nagyméltóságú magy. kir. kereskedelmi minisztérium az 1890. évi április hó 25-én kelt 19957/I. számú rendeletével a Budapest-Vác-Kassai államút 196 16 km szakaszán lévő 105-ik sz. Sajó-hídon szükséges munkálatok helyreállítását 1783 ft 48 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1890. évi május hó 16-ik napjának délelőtt 10 órájára a Gömör-Kishontmegyei magy. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10. órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelt és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők. Az ajánlatokban az árleengedés vagy árfelemelési szándékok világosan számjegyekkel és betűkkel is kitüntetendők.

Kelt Rimaszombat, 1890. április 30

Jurasko Jakab, hivatalfőnök.

A csaknem huszezer kereskedésben ruft és minden bogár ellen mint legjobbnak ismert szer a

ismét sokkal olcsóbb lett.

Az igazi üvegek ZACHERL J. nevével vannak ell tva és kaphatók 15 kr., 30 kr., 50 kr-ért s egy frt-ért.

Ez a kiválasztott különlegesség a lakásban, konyhában és vendéglőben, butorban és ruhában, istálló állatainkon, üvegházi és kerti növényeken levő minden bogarat hathatós erővel és gyorsasággal pusztít. A mit papirosban árulnak az épen nem „Zacherl különlegesség.”

Kapható a következő czégeknek:

Rimaszomban: Tibély S. A., Hamaliár Károly gyógyszerész, Dickmann Armin és Stech Kálmánál.

Dobsinán: Gömöri Sámuelnél. 3—12

Jolsván: Hoffman Miksánál.

Losoncson: Kierhner Danó, Kirner József, Szlavy Lajos, Zwidt J. V. és fia, Pokorny Lajos és Lutoeska Danónál.

Nagy Rőczén: Dedinszki J. és Nandrássy Gy.-nél.

Nyusján: Groszberger Ignácznál.

Pelsüczön: Pártos Miksánál.

Punokon: Fekete Nándor gyógyszerésznél.

Rozsnyón: Fábry Károly, dr. Pösch József gyógyszerész, Langhoffer F. és Suszter Józsefnél.

Tiszolcson: Böhm Józsefnél.

Tornallyán: Urszinyi S. gyógyszerésznél.